

§ 382

Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishanke ja Lupa- ja valvontavirastoa koskeva valtioneuvoston asetus

JyväskyläDno-2025-4282

Valmistelija / lisätiedot:

Liina Kuusela, riskienhallinta- ja turvallisuuspäällikkö, liina.kuusela@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 30.9.2025

Perustelut

Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat 26.6.2024 alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen toimikaudelle 15.8.2024 – 30.8.2025. Toimikautta on jatkettu 30.11.2025 asti.

Asettamispäätöksessä hankkeen tehtäviksi annettiin selvittää ja kuvata kuntien, kaupunkien, hyvinvointialueiden ja valtion alueellisten toimijoiden sekä kirkon ja huoltovarmuuskriittisten yritysten sekä kolmannen sektorin varautumisen nykytilanne ja vastuut, selvittää alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen eri vaihtoehdot ja tehdä ehdotus toimintamallista ja sen ohjauksesta, selvittää ja kuvata tilannekuvatoiminnan nykytila, tehdä ehdotus tilannekuvatoiminnan järjestämisestä sekä laatia malli kriisitilanteiden alueelliseen koordinaatioon ja johtovastuisiin sekä valtion ohjauksen kehittämiseen.

Hankkeessa on selvitetty ja arvioitu, miten varautumisen alueellista yhteistyötä, koordinaatiota ja alueellista tilannekuvatoimintaa ja siihen liittyvää valtion tilannekuvatoimintaa tulisi uudistaa niin, että se tukisi häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintaa mahdollisimman tehokkaasti sekä valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden että muiden alueilla yhteiskunnan kriittisiä toimintoja ylläpitävien kannalta.

Lausuntopyyntö pitää sisällään kaksi erillistä lausuntopyyntöä.

1. Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportti

Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportteja on tuotettu lausuntovaiheeseen sisällöllisesti kaksi eri versiota (raportit A ja B). Raportti A on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön, sillä se sisältää salassa pidettävää, turvallisuusluokiteltua tietoa (TL IV). Raportti B on muille kuin viranomaisille lausuttavaksi lähetetty julkinen raportti, joka sisältää hankkeen perustiedot sekä esitetyt kehittämis ehdotukset

2. Lupa- ja valvontavirastoa koskeva valtioneuvoston asetus; alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpano

Lausuntoa pyydetään Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta valtioneuvoston asetuksen muuttamista koskevasta asetusluonnoksesta. Valtioneuvosto hyväksyi yleisistunnossa 25.9.2025 valtioneuvoston asetuksen Lupa- ja valvontavirastosta (896/2025) tulemaan voimaan 1.1.2026. Asetuksen antamisen pikaisesta aikataulusta johtuen siihen esitettiin tässä vaiheessa yleisluonteista sääntelyä alueellisista valmiustoimikunnista. Nyt lausunnotte toimitettu ehdotus tarkentaisi tätä sääntelyä ja sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Lausuntoa pyydetään erityisesti siitä, olisiko alueellisten valmiustoimikuntien jäsenistä säädettävä tarkemmin ja vastaisiko luonnosesitys jäsenistötarpeisiin.

Jyväskylän kaupungin lausunto

Jyväskylän kaupunki kannattaa lainsäädännöllä ohjattua yhtenäistä varautumisen alueellista yhteistyörakennetta, jossa myös maakunnallinen taso on huomioitu. Maakunnan tasolla alueelliset erityispiirteet tulevat parhaiten huomioiduksi ja maakuntatason yhteistyörakenne tukee hyvinvointialueille ja kunnille poikkeusoloissa osoitettujen erityisvastuiden suunnittelua ja toimeenpanoa paremmin kuin pelkkä Lupa- ja valvontaviraston toimialueen kokoinen alueellinen valmiustoimikunta yksinään. Maakunnallinen ja alueellinen yhteistyörakenne yhdessä voisivat parhaassa tapauksessa tukea saumattomasti toisiaan ja varmistaa sujuvan tietojen vaihdon sekä tilannekuvan muodostamisen. Tilannekuvatoiminnan tehokas hyödyntäminen aluetasolla edellyttäneen kuitenkin turvaluokitellun tiedon käsittelyyn liittyvän sääntelyn uudistamista.

1. Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportti

Jyväskylän kaupunki kannattaa vahvasti yhteisen tilannekuvan kehittämistä sekä tiedonvaihdon esteiden purkamista siten, että myös kunnat pääsevät osaksi turvallisuuden tilannekuvaan. Kunnat ovat tällä hetkellä viranomaistilannekuvan ulkopuolella. Valtionhallinnon asiakirjojen turvallisuusluokitus ei ole käytössä kunnissa, mikä vaikeuttaa salassa pidettävien raporttien jakamista. Laki ei myöskään mahdollista kuntien liittymistä turvallisuusverkkoihin muutoin kuin Virve-puhelinten osalta. Virve-puhelimeen eivät kuitenkaan mahdollista kuntien pääsyä viranomaiskanaville. Vain suurimmilla kaupungeilla (yli 200 000 as) on mahdollisuus päästä turvallisuusselvitysten piiriin.

Nämä kaikki osatekijät hankaloittavat viranomaisten välisen tilannekuvatiedon jakamista kuntiin. Myöskään tiedonvaihdolle ei synny toimivaa turvallisuuskulttuuria, kun relevantti turvallisuustieto ei välttämättä liiku kunnista eteenpäin muutoin kuin viranomaisten pyynnöstä. Sisäisen turvallisuuden näkökulmasta on tärkeää, että turvallisuusviranomaiset ovat koko ajan tietoisia paikallistason asioista ja ilmiöistä ja toisaalta kunnat taas tietoisia valtakunnallisesta viranomaisten tilannekuvasta.

Alueellisten ja paikallisten toimijoiden on saatava myös valtakunnallista tilannekuvaa, ei vain alueella koostettua keskinäistä tilannekuvaa. Esimerkiksi Covid-19 pandemian aikana kahdensuuntainen tietojen vaihto ja tilannekuva olivat elintärkeä osa paikallista tilannejohtamista.

Yhteisen tilannekuvan tuottamiseksi ja jakamiseksi tulisi käytössä olla viranimaisten ja kuntien yhteinen järjestelmä. Laki turvallisuusverkkojen toiminnasta ei mahdollista tällä hetkellä kunnille Turvallisuusverkkojen työasemaa. Yhteisen järjestelmän tai alustan perustaminen sekä tilannekuvatiedon jakaminen myös kuntien kanssa edellyttäneen kokonaan uutta sääntelyä taikka Valtioneuvoston asetuksen asiakirjojen turvallisuusluokittelusta laajentamista myös kuntia koskevaksi.

Raportissa ei ole tarkasteltu rikollisuutta tai muita turvallisuusilmiöitä. Alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen on lupa- ja valvontavirastojen lakisääteinen tehtävä. Siihen ei ole tässä raportissa otettu kantaa. Rikostentorjunta ja turvallisuusongelmien ennaltaehkäisy ovat kuitenkin keskeisiä tehtäviä etenkin kaupunkien arjessa. Tilannekuvan osalta myös (nuoriso)rikollisuuden tilannekuva ja radikalisoituminen edellyttävät vahvaa viranomaisten välistä tiedonvaihtoa kaikkien toimijatasojen kesken.

Alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen vaihtoehtoista, toimintamalleista ja ohjauksesta Jyväskylän kaupunki kannattaa ehdotettua mallia B. Se varmistaa Lupa- ja valvontaviraston riittävän ohjauksen, mutta antaa väljyyttä rakentaa toiminta maakunnan erityispiirteet huomioiden. On kannatettavaa, että toiminta rakentuu laajoissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa samoille aluetason yhteistyörakenteille ja menettelyille kuin normaalioloissa. Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että myös maakuntatason alueelliset yhteistyörakenteet tulevat sääntelyn piiriin.

2. Lupa- ja valvontavirastoa koskeva valtioneuvoston asetus; alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpano

Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että kokoonpanossa huomioidaan alueelle tärkeät viranomaistahot lisättävässä uudessa 3 momentissa, jonka mukaan alueellisessa valmiustoimikunnassa voisi olla 1 ja 2 momenteissa säädettyjen jäsenten lisäksi, alueelliset erityispiirteet huomioiden, jäseniä myös muista viranomaisista, järjestöistä, maakunnallisista varautumisen yhteistyöryhmistä sekä muista alueen toimijoista.

Asetusluonnoksen perusteluissa todetaan, että kaikkien alueen kuntien ei olisi välttämätöntä tai ryhmän toimintakyvyn kannalta tarkoituksenmukaista olla edustettuina valmiustoimikunnissa, vaan kuntia voisivat edustaa maakuntien keskuskaupungit tai muutoin valitut kuntien edustajat, kuten nykyisinkin. On syytä kuitenkin varmistaa riittävä tiedonkulku koko kuntakentälle. On tärkeä kytkeä Lupa- ja valvontaviraston valmiustoimikunnan edustus myös kunnan osalta alempiin rakenteisiin, jotta varmistetaan tiedonkulku kaikille. Kun rakenteet ovat vasta syntymässä, yhden kunnan edustajan viestintä kaikille maakunnan kunnille turvallisuusasioista voi muodostua haastavaksi ilman vakituista rakennetta, joissa tieto kulkee. Kunnilla on tarvetta myös keskinäiseen varautumisen yhteistyöhön. Maakunnallisessa yhteistyörakenteessa kuntien pääsy tilannetietoon ja osallistuminen yhteiseen valmiussuunnitteluun voitaneen huomioida alueellista rakennetta paremmin esim. erillisen kuntajaoston tms. muodossa. Ylipäätään järjestelmä pitää luoda sellaiseksi, ettei synny oletuksia, että yhden kunnan edustus jossakin rakenteessa kattaa automaattisesti koko kuntakentän edustuksen.

Ehdotus

Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus antaa valtiovarainministeriölle edellä esitetyn lausunnon alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportista sekä Lupa- ja valvontavirastoa koskeva valtioneuvoston asetuksesta koskien alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpanoa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 18.11.2025 Jyväskylän kaupungin verkkosivuilla.

Muutoksenhakuviranomainen

Otteen oikeaksi todistaa

Jyväskylä
11.11.2025

Mirva Korhonen
asianhallintasihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle
sähköpostitse

Muutoksenhakukielto

§382

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §)
- hallinnon sisäistä määräystä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)
- hankintaoikaisun johdosta tehtyä päätöstä, jos hankintapäätöstä ei ole hankintaoikaisun johdosta muutettu (Hankintalaki 146 §)